

COCREACIÓ DE PROJECTES AMB LES ESCOLES. Propostes de la Biblioteca Mestra Maria Antònia de Torredembarra.

Ana Merino Mir, directora de la biblioteca Mestra Maria Antònia de Torredembarra, Av. Pompeu Fabra 5A, Torredembarra, 626 074 287, col·legiada 2659, crearbiblioteca@gmail.com, <<http://crearbiblioteca.blogspot.com>>.

Resum:

A la biblioteca Mestra Maria Antònia hi treballen bibliotecàries amb vocació de mestres en projectes amb mestres amb vocació de bibliotecàries. Es presenten diverses eines i plantejaments per enfortir la col·laboració i establir sinèrgies entre biblioteques i escoles.

Metodologia:

1. Donar servei a l'escola, amb activitats a l'aula, a la biblioteca escolar i a la biblioteca pública.
2. Fomentar el coneixement mutu.
3. Crear vincles amb els professionals: compartir formació, interessos, eines, dinars de carmanyola.
4. Compartir la gestió de projectes comuns.
5. Integrar activitats al Pla Educatiu d'Entorn.

Conclusions

És possible compartir la gestió de projectes comuns, beneficia mútuament i permet incorporar les famílies en el foment de la lectura.

Resumen:

En la biblioteca Mestra Maria Antònia trabajan bibliotecarias con vocación de maestras, en proyectos con maestras con vocación de bibliotecarias. Se presentan diversas herramientas y planteamientos para fortalecer la colaboración y establecer sinergias entre bibliotecas y escuelas.

Metodología a seguir:

1. Dar servicio a la escuela, mediante actividades en el aula, en la biblioteca escolar y en la biblioteca pública.
2. Fomentar el conocimiento mutuo.
3. Crear vínculos con los profesionales: compartir formación, intereses, herramientas, comidas de fiambreira.

4. Compartir la gestión de proyectos comunes.
5. Integrar activitats en el Plan Educativo de Entorno.

Conclusiones:

Es posible compartir la gestión de proyectos comunes, beneficia mutuamente y permite incorporar a las familias en el fomento de la lectura.

Paraules clau: cocreació, projectes compartits, biblioteca escolar, pla educatiu d'entorn, Triangle de lectura.

Palabras clave: Co-creación, Proyectos compartidos, Biblioteca Escolar, Plan educativo de entorno, Triángulo de lectura.

1. Introducció

«L'art suprem del mestre consisteix a despertar la motivació,
el goig de l'expressió creativa i del coneixement».

Albert Einstein.

A la biblioteca Mestra Maria Antònia de Torredembarra es treballa amb educadors des del 1999. El nom les identifica: són bibliotecàries amb vocació de mestres, que treballen amb mestres amb vocació de bibliotecàries i que, darrerament, creen conjuntament projectes amb les escoles i els instituts. Moltes biblioteques ofereixen activitats i serveis de qualitat a les escoles, el que aquí es presenta és una proposta de manera de treballar en xarxa amb els agents dels centres educatius del marc d'acció de la biblioteca pública. El servei bibliotecari de Torredembarra¹ atén una població de 15.310 habitants i respon al nivell d'adequació del Programa aplicació d'estàndards del Mapa de lectura pública. Realment compta amb dos equipaments: la Biblioteca Mestra Maria Antònia² (de 900 m²) i la Biblioteca de Baix a Mar (de 71 m², situada a l'antic barri de pescadors). Ambdues obren al públic tot l'any i sumen un total de 38.275 documents. Hi treballa un equip molt compromès, format per una bibliotecària, quatre tècnics auxiliars i un subaltern. Col·laboren amb les llars d'infants, escoles, instituts i centres d'adults de la vila i del Baix Gaià.

2. Quin ús ha d'oferir la biblioteca?

La missió primordial d'una biblioteca pública és promoure la lectura, que és una tasca molt difícil, és realment una missió, en termes d'Eugeni d'Ors. El personal de les biblioteques mostra veritable vocació de servei amb la convicció que la lectura és bona per al creixement de l'individu. Una de les tesis d'aquest article és que tota

---

¹ http://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/article/suport_biblioteques/eines_treball/MLP_C_2014.pdf

² <http://torredem.altanet.org/ca/textnormal/color/cultura/article/29/con/307/0/>

la feina de la biblioteca hauria d'estar encaminada a la lectura i l'èxit s'hauria de poder mesurar en profunditat i coneixement dels índexs de lectura, i no només d'assistència o de préstec, o de si es fa un bon o un mal ús de la biblioteca. Basat en aquesta tesi, es proposa que es deixi d'emprar el terme d'usuaris de biblioteca i es passi a denominar-los lectors i lectores i, si més no, socis i sòcies.

3. Per què col·laborar amb les escoles?

Els serveis de les biblioteques públiques han canviat i seguiran canviant en resposta a la demanda social, i la demanda rau en l'ocupació, la cohesió i l'educació. El treball interdepartamental entre Cultura (biblioteques) i Educació (escoles i instituts) no està establert, tot i que sí estudiat, però, com els grans canvis de procediments en l'administració són lents i més en dues alhora, s'ofereix aquí la proposta de fer petits canvis curs rere curs, que serveixin de base per a cobrir les necessitats de les dues parts. L'escola es troba actualment molt en el punt de mira de la crítica, s'espera de nou una renovació pedagògica amb la qual aconseguir formar les persones amb vista a la realitat del futur.

3.1. Quin aliat tenen les escoles i instituts?

En primer lloc, l'AMPA, les famílies, el departament d'Educació (se suposa) i les biblioteques. En segon lloc, i segons cada localitat, el Pla d'Entorn, les fundacions socials, els agents de via pública, els centres pedagògics i esportius, etc. Si a l'escola exposen un Pla estratègic on hi apareix la biblioteca, a la biblioteca s'ha de planificar comptant amb l'escola. Ara que les biblioteques del país estan vivint un moment màgic, es proposa aquí que siguin les aliades de les escoles i dels instituts. El sistema bibliotecari de Catalunya «ha mantingut un ritme de millora certament continuat i notable»³, tot i les mancances d'alguns equipaments i les dificultats pressupostàries generalitzades. Però si es fa una comparativa simple amb els centres docents, aquests surten molt mal parats.

3.2. Pensaments a l'aire:

«Les escoles no disposen d'aire condicionat, és sorprenent aprendre-hi res al maig... En alguns instituts, ni mapes mundi pengen de les parets grises. Penseu en llevar-vos d'hora per escoltar un professor rere l'altre situat entre la pantalla digital, que no es veu prou bé, i un endoll farcit de cables entortolligats. No us entren ganes de desconnectar? I, d'altra banda, penseu en el professorat davant de la desesperació de grups complicats, de joves que llangueixen avorrits esperant poc del dia, entre d'altres que sí que gaudeixen del que viuen. Impliquem-nos ara, que és el moment».

---

³ www.cobdc.net/observatori/mercat-laboral/revisio-del-mapa-de-la-lectura-publica/

3.3. Els docents i estudiants són els socis més naturals de la biblioteca:

Una de les missions de la biblioteca pública és acompanyar en la formació al llarg de la vida. Durant el període de l'educació reglada, en els anys d'infantesa i joventut, la biblioteca hi té un paper fonamental i, si com diu Nicolàs Barbieri, «l'escola sola no pot solucionar el gran índex de fracàs escolar»⁴, de la mateixa manera, la biblioteca sola no pot resoldre els baixos nivells de lectura del país. Però el disseny d'equipaments *take away* amb pocs punts de lectura formals ha foragitat els estudiants. S'han viscut anys que en moltes grans biblioteques ha estat prohibit estudiar dels apunts, s'ofereixen sales polivalents perquè la ciutadania hi faci reunions, xerrades i treballs en grup, però no com a sala d'estudi. És una contradicció que cal solucionar. S'ha volgut oferir una imatge moderna de biblioteca per a tots els públics, a càrrec del públic heretat de les biblioteques populars, el públic infantil i juvenil, és molt important per a la supervivència del servei. S'han de fer compatibles les activitats de dinamització que atrauen nou públic per fer un nou ús de la biblioteca amb les activitats i serveis que reclamen els clients habituals o tradicionals.

4. La biblioteca és una sala d'estudi?

Les biblioteques són les àgores de les nostres ciutats, on s'hi mercadeja amb la cultura a preu zero. Tothom hi té cabuda, són espais de convivència i de cohesió social, espais en ebullició constant, de música, de xerrades i de soroll. Darrerament sovintegen declaracions a favor del silenci a les biblioteques i accions clares com la de Can Butjosa, que va proclamar el març del 2014 el «mes del silenci»⁵. En una societat tan urgent i aclaparadora en imatges i missatges, el silenci és un valor en alça. En el cas de la biblioteca de Torredembarra, es viu en una contradicció constant: un dia s'hi munta un xou i l'endemà es demana silenci. Per resoldre aquesta contradicció es porten a terme les accions següents:

4.1. Com a la piscina:

Els bibliotecaris que atenen les queixes del soroll informen dels horaris de màxima i mínima afluència de públic. Segueixen el lema que els va regalar la cap del Servei de biblioteques, Carme Fenoll, en una visita: «la biblioteca és com la piscina municipal, hi ha hores on puc gaudir d'un carril per a mi sola i d'altres hores que compartim carril amb altres nedadors».

4.2. Un dia de silenci:

---

⁴ GENTAL MORRAL, Maria. «Biblioteca Pública: Espai obert a l'aprenentatge». Terceres Jornades Interprofessionals. Barcelona: *Ítem* 49, juliol-desembre 2008, p. 93.

⁵ www.parets.cat/actualitat/noticies/2014/03/13/mes-del-silenci-a-la-biblioteca-infantil-i-juvenil-can-butjosa

Per evitar els cops de colze, el dilluns és el «dia de silenci setmanal», en què no es programen activitats que propicien passejades amunt i avall. És una organització simple però eficaç, tal i com es fa en alguns trens en què hi ha vagons de silenci.

5. Són formadores les bibliotecàries?

Fa anys que arreu s'imparteixen cursos de noves tecnologies i altres coneixements adreçats a públic adult i infantil. Segurament totes les biblioteques infantils i de proximitat ajuden des del taulell a fer multiplicacions i divisions als escolars. A la biblioteca de Baix a Mar de Torredembarra, la bibliotecària s'asseu cada tarda amb els estudiants, per ajudar-los a fer els deures i progressar en els estudis. Hi ha algunes experiències de biblioteques que formalitzen l'estudi assistit que cal aplaudir, com el de la biblioteca de Kista a Estocolm (que ha estat distingida en el congrés internacional de la IFLA com la millor biblioteca del món de 2015), on l'equip de futbol local ajuda els infants a fer els deures, aprofitant la disciplina dels esportistes.

Els estudiants necessiten les biblioteques per fer els deures, ajudem-los ara que hi ha tanta polèmica sobre si és adequat o no que es facin deures a casa, perquè els deures evidencien l'esclatxa digital i les diferències socials. En línia amb les declaracions de Neus Sanmartí⁶ (catedràtica de didàctica de les ciències i doctora en ciències químiques), es proposa «invertir l'escola»: que els deures siguin dissenyats perquè només es puguin resoldre en una biblioteca o a casa i, en contrapartida, la feina que es faci a classe només es pugui fer a classe. Des de la biblioteca es pot ensenyar els estudiants a ser crítics amb allò que llegeixen, animar-los a citar la font i, fins i tot, a modificar els continguts de la font amb projectes com la *Viquipèdia*, perquè publicar és una molt bona eina pedagògica.

5.1. Recordem les paraules de Rosa Sensat i Vilà:

«Excitem la curiositat, l'alegria i la col·laboració activa del nen, ajudant-lo a descobrir veritats que tinguin, per a ell, el valor d'una adquisició personal».

5.2. El personal bibliotecari està prou format en eines pedagògiques?

El Manifest de Badalona de 2008⁷ ja reclamava el gran paper pedagògic de la biblioteca, que s'establissin plans de lectura municipals, estratègies conjuntes amb les biblioteques de les escoles i els instituts, i també formació per poder gestionar la biblioteca com un espai educador. Tot i els passos realitzats, encara no hem aconseguit establir la idea que l'equip humà adequat per a treballar en una biblioteca pública ha de ser divers i competent en una àmplia gamma de coneixements i habilitats més enllà de les pròpies de biblioteconomia i

---

⁶ www.ara.cat/suplements/diumenge/alumnes-aprendre-No-siguim-mestre_0_1518448150.html

⁷ www.raco.cat/index.php/Item/article/view/123341/260382 [Consulta: 15/02/16]

documentació⁸. Actualment no tenim capacitat per assumir la despesa de més personal, aleshores, com es poden dur a terme aquestes accions pedagògiques? La proposta és clara: col·laborant amb els educadors.

6. Quin és el paper de la biblioteca a l'escola?

Fa vint anys que es publica sobre el model de «la biblioteca escolar com a motor de l'escola». El departament d'Educació va establir Centres de recursos pedagògics quan no podia muntar una xarxa de biblioteques escolars. Durant els anys 2005-2011⁹, l'impuls dels PuntEdu va reforçar aquest model que malauradament no s'ha estès arreu. El departament d'educació s'hauria d'esforçar per dotar cada escola d'una bona biblioteca, amb els recursos econòmics i humans necessaris, però, mentre no ho fa, les biblioteques escolars creixen gràcies a l'empenta vocacional dels mestres implicats. Però hi ha mestres que tenen altres prioritats també lloables i no creuen en la seva biblioteca escolar. Aleshores, com els hem de fer creure en la biblioteca pública? Atorgant servei, fent-la útil, arribant on no arriben els Centres de recursos pedagògics, ajudant d'altres maneres, incloent les necessitats particulars dels educadors i del seu alumnat, perquè **els educadors són lectors VIP**.

Una de les claus de l'èxit és que els mestres, els professors, siguin lectors habituals a la biblioteca, que aprofitin el préstec interbibliotecari i, si vénen al club de lectura, ja podem fer volar paperets! Per aconseguir-ho han de conèixer la biblioteca. Per això, les visites guiades d'estudiants, siguin com siguin, han d'estar adreçades també al professorat. Una iniciativa que s'ha posat en marxa darrerament a Torredembarra són els **préstecs de lots especials per a mestres**, que poden agafar còmodament a la seva biblioteca escolar. Es tracta d'un fons format per novel·les i llibres de coneixement per a adults que els poden interessar tant per al lleure com per a la seva professió. L'objectiu és que, amb el temps, s'afini bé la tria, sadollant els seus gustos i fidelitzant-los.

7. Què hi pot aportar la biblioteca?

El paper de prescripció és bàsic, s'ha d'aconseguir transmetre confiança i disponibilitat, cal donar **resposta a les seves peticions amb vital exigència**. S'ha de donar suport als projectes d'investigació que enceten amb els alumnes, però especialment quan impliquen tot el centre de manera transversal. Cal saber a què dediquen l'any, i assessorar els mestres i acompanyar-los durant tot el curs en la seva recerca, dotant l'escola de lots específics i creatius. El bibliotecari ha de creure en el valor afegit que pot aportar, com fan als centres de documentació, amb comunicació constant, amb novetats i amb el punt de vista crític. Per poder

---

⁸ LOZANO, Roser. «Nuevos perfiles profesionales para nuevos proyectos de bibliotecas públicas». *Anuario ThinkEpi 2009. Análisis de tendencias en información y documentación*. 2009.

⁹ <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/biblioteca/puntedu/centres>

intervenir d'hora a les escoles i els instituts s'ha d'aconseguir establir diàleg i cooperació. En definitiva, cal un coneixement mutu.

Si Nancie Atwell, la mestra dels Estats Units que ha rebut el premi a la millor professora del món, segons el Global Teacher Prize, ha aconseguit que els nens llegeixin quaranta llibres a l'any, potser no és perquè li donen suport les editorials sinó els bibliotecaris¹.

8. Com captar l'interès?

D'entrada, aportant serveis de qualitat, incorporant activitats innovadores de foment de la lectura, compartint una mica de creativitat, imatge i color. Hi ha bibliotecaris arreu que fan sessions de rondallaires a les escoles i és fantàstic per molts motius: és bo sortir de la biblioteca, és bo anar a les aules i aprendre i comprendre les seves dinàmiques, és pràctic per als centres que l'alumnat no s'hagi de desplaçar, no importa l'estadística d'ús de la biblioteca.

A Torredembarra destaquen els «Contes per Amor a l'art», amb històries d'autoestima i superació que finalitzen amb un taller de dibuix lliure, per la senzilla raó que, en general, a l'escola no es fa dibuix lliure. Ara un dels productes estrella són els «Laboratoris de lletres i imatges»¹⁰ que les bibliotecàries realitzen tant a la biblioteca com a les escoles: sobre els petons, el zoo, Alícia¹¹, la por¹², el Quixot, la vinya i Joana Raspall.

Seria bo realitzar activitats a l'aula cada trimestre, com també convidar-los a anar a la biblioteca. Cal valorar els beneficis de programar les sessions tant a principi de curs com a principi de cicle, atès que, en les excursions, els alumnes es comporten sovint de manera diferent, es relacionen amb altres companys, exhibeixen nous coneixements i habilitats, etc., i en aquest nou context els tutors els poden arribar a conèixer millor. També és bo aprofitar l'energia de principi de curs, carregada de nous propòsits, perquè des de la biblioteca s'exposin els serveis nous, que atrauran públic nou i generaran nous hàbits d'ús.

8.1. Com aconseguir la col·laboració?

Cal encaminar les accions amb els centres educatius com un treball d'equip. No poden ser un bolet un cop a l'any, han de seguir uns objectius comuns. S'ha d'oferir serveis a mida de cada centre, donant resposta a les necessitats i vivències de cada curs, amb flexibilitat i proactivitat. Imaginació per dissenyar activitats, a les biblioteques n'hi ha molta; cal perdre la por a les crítiques i llançar-se a la piscina. El col·lectiu de mestres és molt exigent i el de bibliotecàries també. Cal realitzar

---

¹⁰ <http://petitsexploradorsdelalectura.blogspot.com.es/search?q=laboratori>

¹¹ <http://bibboto.blogspot.com.es/2015/10/alicia-amb-tots-els-sentits-un.html>

¹² <https://youtu.be/6oiTlibn0BQ>

avaluacions de cada acció, demanar opinió a les mestres per aconseguir millores contínues. Fa uns anys a Torredembarra el professorat omplia unes avaluacions molt formals i objectives, darrerament s'avalua de manera més informal i amb major implicació constructiva, mitjançant converses i reunions de treball molt instructives que permeten entendre les preocupacions mútues i compartir-les per donar-los solució.

9. Com sintonitzar?

Sinèrgia significa: «associació o cooperació de moviments, d'actes, d'òrgans, de formacions anatòmiques, etc., per tal de dur a terme una funció determinada». La millor manera de sintonitzar és crear **projectes comuns**, des de zero o a partir de propostes prèvies d'uns o altres. Els últims cursos a Torredembarra s'han «cocreat» **activitats amb els docents utilitzant Google Drive**. Com en qualsevol treball en grup, es reparteix la feina, es fan comentaris, i cadascú aporta el millor que pot oferir.

9.1. Pensaments a l'aire:

«Les reunions han de ser dolces, al voltant d'una taula amb te i pastís casolà, perquè ens hem de cuidar i a gaudir del moment compartit».

10. Com anar al mateix ritme?

A Torredembarra actualment es **programa l'any seguint el calendari lectiu**, que en el fons regeix a tota la població. Encara que els pressupostos siguin anuals, la feina real va per cursos i els horaris i serveis es regeixen segons la temporada lectiva. Amb els docents cal realitzar reunions d'avaluació a final de curs i de programació a principi de curs, durant els dies que no fan classe. A cada centre és diferent, amb diferents agents segons la seva realitat i la comunicació establerta. El que és important és conèixer i sumar-hi objectius, per idear projectes junts. Durant el curs, la comunicació es reforçarà amb les accions conjuntes.

10.1. Pensaments a l'aire:

«Les bibliotecàries vivim de manera especialment emotiva quan visitem els centres educatius per dur a terme una activitat, perquè sentim que formem part del personal, de l'equip docent».

11. Com mantenir les col·laboracions?

Encara que sigui reiteratiu, és cert: cal atorgar servei, ser útils i, un cop iniciada aquesta relació, establir vincles personals. És recomanable oferir o compartir formacions especials per a docents en tecnologies de la comunicació, en Laboratoris de lletres i imatges o en *Viquipèdia*, per posar uns exemples. Als cursos es reforcen els lligams i sorgeix l'oportunitat de parlar de molts temes. Avui

cal **aprofitar les xarxes socials** per mantenir aquesta relació, especialment **Pinterest**, que és molt útil per compartir taulers d'idees inspiradores.

Si al vostre municipi hi ha **Pla educatiu d'entorn**, **aprofiteu-lo** perquè els seus objectius coincideixen plenament amb els de la biblioteca i us servirà per obrir-vos les portes dels centres. Reuniu-vos amb les tècniques d'educació i promoueu plans comuns amb poca despesa econòmica.

11.1. Pensaments a l'aire:

«Mestres i bibliotecàries a Torredembarra tenim la sort de caure'ns bé i organitzem dinars especials, o no tan especials, **dinars de carmanyola**, de tant en tant, per xerrar de qualsevol tema. Per xerrar, no de feina, sinó per fer volar la imaginació per crear un món millor entre tots».

12. Quines activitats oferir al Pla educatiu i a les escoles i instituts?

Han anat sorgint algunes de les que es porten a terme a Torredembarra i, a continuació, teniu un llistat d'altres de les quals podeu demanar més informació. L'oferta variada d'activitats per a tots els cursos s'ha anat modificant seguint les avaluacions del professorat, que han permès reformular les dinàmiques, reescriure els enunciats, destacar aspectes didàctics i posar en valor el trencament amb les rutines i el gaudi de la creativitat.

12.1. Cicle infantil i inicial, creen l'hàbit:

S'utilitzen personatges imaginaris inventats, com el Follet Llovet o la Massatele¹³, per donar a conèixer les normes d'ús de la biblioteca i fomentar la lectura. Aprofiten la visita per endur-se llibres sobre temes que estudien (o projectes que realitzen). Es preparen lots i exposicions especials amb fons procedents de préstec interbibliotecari. Durant el mateix curs o en el següent, el Follet Llovet envia als alumnes un lot de llibres i una carta dient que «ha vist que estan investigant sobre el aquest tema...».

12.2. Cicle mitjà, comença la formació a la CDU:

La Massatele ja llegeix i explica el conte inèdit de «La família Diuï», dinàmiques basades en lectures de classe com «Una troballa sorprenent» i «El segrest de la bibliotecària» (on una actriu fa de Miss Laburnum i els envia correus promovent la lectura)¹⁴.

12.3. Cicle superior i l'institut, una gimcana per la recerca:

---

¹³ <https://youtu.be/PVTAF3Nj8rU>

¹⁴ ARELLANO, Villar [coordinación]. *Formar usuarios en la biblioteca*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001.

Aquest curs s'ha creat conjuntament (mitjançant correus electrònics i dinars de carmanyola), inspirat en el joc de moda del curs, Preguntados¹⁵, i els objectius són conèixer les virtuts dels tipus de fonts, els recursos virtuals i, sobretot, mantenir l'empatia mútua entre bibliotecaris i estudiants.

12.4. SOS lectura obligatòria:

Aquest projecte pren el nom d'altres experiències de col·legues bibliotecàries i consisteix en tertúlies sobre les lectures obligatòries. Per reforçar-lo, a la biblioteca hi ha una zona dedicada a aquests llibres. Es pretén disposar de cinc exemplars de cada títol, amb préstec especial, més flexible. El professorat informa cada curs de les lectures que demanaran. S'inclou en la programació del club juvenil de la biblioteca algunes de les lectures de l'ESO, s'ofereixen lots de llibres, amb especial atenció a l'anglès. Es dóna suport a la comprensió de l'obra abans de l'examen. S'inclou en la programació del club d'adults algunes de les lectures de Batxillerat. Les tertúlies són molt enriquidores per l'intercanvi generacional i permet programar obres clàssiques i de diferents gèneres, fet que dinamitza el club. Els professors poden premiar els alumnes amb un punt positiu de la nota de curs. S'ofereixen les obres del projecte «Llegir el teatre» perquè les programin des dels instituts. A Montblanc aquesta proposta és reeixida.

12.5. Llegim junts:

Projecte creat conjuntament amb les mestres, usant *Google Drive*. La biblioteca tria les lectures i dinamitza el grup de Padrins de lectura format per famílies i voluntaris de la biblioteca, mitjançant reunions de formació (en què participen les mestres) i comunicació via *WhatsApp* o el que calgui. Durant tot el curs es programen sessions d'acompanyament de lectura en veu alta, on cada estudiant pren de model al padrí i als companys, però va al seu ritme perquè, com diu el pedagog Gregorio Luri, «la lectura lenta és el sagrament de l'humanisme», i es constata que la lectura en veu alta genera autoestima. El plantejament té punts comuns al programa Lècxit, però en horari lectiu, a l'escola i a la biblioteca¹⁶.

13. Per on començar?

Si hem de recomanar una acció inicial, seria la **Maleta viatgera**¹⁷. És un projecte com els que es porten a terme a moltes biblioteques i escoles des de fa anys, fet que li dóna solvència. La maleta va de l'escola a la biblioteca, de la biblioteca a casa i de casa a l'escola. Es recomana començar amb les llars d'infants i continuar amb els cicles infantils. És un projecte que no implica gaire feina a cap de les parts

---

¹⁵ <http://petitsexploradorsdelalectura.blogspot.com.es/2016/02/juguem-ser-bibliotecaris-hem-realitzat.html>.

¹⁶ <http://antinasuperior.blogspot.com.es/2015/11/llegim-junts.html>

¹⁷ <http://espaidefamilies.blogspot.com.es/2010/05/les-maletes-viatgeres-son-una.html>

i comporta molta il·lusió a l'infant perquè, per un dia, és el protagonista a classe. Destaca també perquè cal implicar les famílies en l'educació, aquest és un dels majors reptes de la nostra societat.

13.1. Amb qui començar?

D'entrada, amb els i les mestres amb qui hi hagi bona relació, per la raó que sigui. D'altra banda, potser és fàcil propiciar sinergies amb educadors/es d'altres departaments, com els centres oberts, centres artístics, o aules d'acollida, que tenen idiosincràsia concreta. El Capicua de Torredembarra ofereix suport en les tasques escolars, promou els hàbits i tècniques d'estudi i s'hi realitzen activitats socioeducatives i de lleure per a totes les edats¹⁸. Fa molts anys que «cocreen» amb la biblioteca activitats de tot tipus, seguint el calendari de l'any, renovant-les, a mida de les necessitats mútues. Es porten a terme tant a la biblioteca com a les seves aules i, per Sant Jordi, també hi col·labora l'Escola Municipal de Música. Treballen amb *Google Drive* i amb reunions de programació i avaluació¹⁹. La confiança dels anys de treball en comú els permet provar dinàmiques noves que després continuen desenvolupant per separat.

13.2. En què més poden ajudar els centres educatius a les biblioteques?

Són un canal molt potent per promoure i fer participar els alumnes i les famílies en les activitats, especialment els concursos d'escriptura i de dibuix vinculats a la diada de Sant Jordi, el concurs de lectura de l'estiu, etc. És bo convocar al professorat com a jurat, perquè ajuda a la participació de l'alumnat. Repartir a l'escola els fulletons de les sessions de rondallaires de la biblioteca implica ple total, perquè els mestres valoren millor que ningú el poder dels contes (potser perquè l'activitat escolar essencial és narrar, segons el pedagog José Antonio Portillo).

14. Cada curs, un projecte nou?

La vida cíclica dels cursos porta a gaudir d'una actitud de renovació constant. No cal patir si algun projecte mor, o si el pas fet aquest any és petit, perquè hi ha temps per anar fent passos, a poc a poc, curs rere curs. Seguidament s'exposen tres dels projectes nous per a aquest curs 2015-16, per si us interessen o per si voleu proposar alguna idea:

14.1. El Bibliopati:

Atès que el lema del Pla Educatiu d'Entorn d'enguany és «A la Torre tothom llegeix», la biblioteca s'hi implica encara més, i la col·laboració es reflecteix en diverses accions: Bibliopati, Biblioreaurants, Biblioveïns, Biblioformasos, de

---

¹⁸ <http://torredem.altanet.org/ca/textnormal/color/tramits/tramits/5/tra/75/1/>

¹⁹ <http://petitsexploradorsdelalectura.blogspot.com.es/2013/11/tots-sants-la-sala-infantil.html>

Seebook al paper, etc. El Bibliopati, basat en la idea del gust de llegir per llegir, comença al març amb sessions d'animació a la lectura als patis de les tres escoles. S'ofereix un tast d'àlbums il·lustrats, llibres de coneixement i novetats, de manera que enganxi per llegir-los individualment i prendre'ls en préstec. En línia amb el que diu el professor Puig i Rovira a «La feina d'educar»²⁰, el pati és un bon moment per fer el contrari del que es fa l'aula, però no han de ser mons aïllats, perquè els alumnes tornen del pati després d'haver-se relacionat lliurement i amb les emocions remogudes. És un espai de convivència que es pot aprofitar per incorporar-lo com a contingut a l'aula. Potser els infants que han descobert un llibre apassionant a l'hora del pati el recomanaran als seus companys.

14.2. Poesia a l'aula:

Acabem d'iniciar un projecte de tallers d'escriptura creativa a càrrec d'una poeta de renom que viu a la nostra vila, Dolors Miquel. Per incentivar la participació programem recitals sorprenents als instituts²¹.

14.3. El Quixot per Barcelona:

Com a continuació de dos projectes «cocreats» amb una escola (Llegim Junts i Laboratori de lletres i imatges del Quixot), ha nascut un projecte d'investigació per petits grups de 6è que compta amb una ruta per la Barcelona del Quixot amb els Padrins de lectura²².

14.4. Anem a la biblioteca:

Per al 2016/2017, ja s'han iniciat converses amb els implicats per proposar un servei d'extraescolar per a l'AMPA consistent en un suport de dues hores per acompanyar caminant els infants des de les tres escoles fins a la biblioteca (20 minuts com a màxim), i ajudar-los en la recerca d'informació. Caldrà comptar amb la col·laboració del servei d'educació vial de la policia local.

15. Conclusió, tothom hi guanya:

La biblioteca és clau per ajudar les escoles i els instituts a treballar amb les famílies. Entre tots es podrà tancar el **triangle de lectura: biblioteca, escola, casa**. Cal fer palesa la necessitat de prodigar la creativitat, la participació i el gust de llegir per llegir.

---

²⁰ PUIG I ROVIRA, Josep Ma: *Feina d'educar. Relats sobre el dia a dia d'una escola*. Barcelona Edicions 62, Sèrie Rosa Sensat, 2004 (155-163).

²¹ www.institutramondelatorre.org/2015/12/poetesa-dolors-miquel.html

²² <https://edu.symboloo.com/shared/AAAACJyMSBYAA42AggBpDQ==>

15.1. Pensaments finals:

Tinc la sort d'haver visitat unes quantes biblioteques escolars i instituts. Algunes són molt acollidores, actives i boniques. N'hi ha que s'assemblen força a les públiques, amb espais per a la lectura informal i eines per a la recerca. Altres necessiten molta inversió en materials i fons. Us imagineu unes biblioteques escolars amb prou recursos com perquè facin préstec interbibliotecari? Potser és demanar massa, però si poguéssim consultar el seu fons constataríem que moltes tenen veritables tresors. Potser fomentaria el **treball en xarxa entre escoles**. Ajudem-les en la mesura que podem, segur que estar en contacte amb el professorat i amb la seva realitat ens permet empatitzar, comprendre, conèixer i, per tant, donar un servei més acurat. A més, estic convençuda que el fet d'estar en sintonia amb els estudiants ens rejoyenirà i ens obrirà la ment.

(Dedico aquests apunts a les estimades Anna Ferrando, directora de l'escola Antoni Roig i bibliotecària voluntària del Punt de lectura Cal Cadernal de Salomó, a Maria Gual, mestra amb vocació de bibliotecària que em va fer adonar que sóc una bibliotecària amb vocació de mestra, Araceli S., bibliotecària de l'escola Molí de vent, a les companyes del Pla educatiu d'entorn i a tot l'equip de la biblioteca.)

Bibliografia

BARÓ, Mònica; MAÑA, Teresa. *Formar-se per informar-se. Propostes per a la integració de la biblioteca a l'escola*. Barcelona: Edicions 62, 1994.

BONA, César. *La nueva educación. Los retos y desafíos de un maestro de hoy*. Madrid: Plaza y Janés, 2015. (72, 89, 248 p.)

LURI, Gregorio. *Val més educar. Consells per als pares a favor del sentit comú*. Barcelona: Pòrtic, 2014.